

de hoofdstad, waar zij ook Amsterdam II A volledig en in goeden vorm vond. De wedstrijd die zeer snel werd gespeeld, hetgeen door het zeer zachte veld echter niet tot zijn recht kwam, eindigde in een 3-2 overwinning der Utrechtenaren, die nu mooi bovenaan het ranglijstje staan.

* * *

Zondag a.s. is er meer leven op de hockey-velden. Er wordt dan weer voor de eerste klas gespeeld en wel Haarlem—Hilversum en Odis—de Musschen. Het zou ons niet verwonderen indien in beide wedstrijden de Haarlemsche kleuren zegevierden. In de 2e klas A ontvangt Amsterdam IIB Leiden, met wie zij reeds gelijk speelden. De laatsten zijn echter na dien tijd sterker geworden en zullen nu niet zoo gemakkelijk gewonnen geven. Utrecht ontvangt op eigen veld de Gooische en zal het met deze wel klaar weten te spelen, waardoor zij als kampioen van hare afdeeling kan worden beschouwd.

In afdeeling B zijn drie wedstrijden te spelen. H. H. V. II krijgt Enricus op bezoek, wat een spannenden strijd zal geven. Dordrecht ontvangt Victoria en zal het tegen dezen wel moeten afleggen, en als derde wedstrijd staat H. D. H.—Odis II op het programma, een wedstrijd waarvan de uitslag moeilijk vooruit is te voorspellen.

Amsterdam II A—Utrecht (2-3).

Dadelijk neemt Utrecht het spel in handen en is den eersten tijd sterker. Vooral is de Utrechtsche voorhoede stukken beter dan de Amsterdamsche, en het is de linkerwing die telkens fraai opbrengt.

Door het goede verdedigen in deze periode van Van Buuren en Heemskerk, komt Utrecht niet tot scoren. Een keihard schot van Valk stopt de keeper met z'n buik, en dat maakt hem eenige minuten invalide. Dan gaat het spel weer meer gelijk op en als het einde van de eerste helft nadert, doet Amsterdam een uitval, de Utrechtsche back mist en uit een scrimmage komt de bal in het Utrechtsche doel. Meteen weet Valk met een hard schot gelijk te maken en is het rust.

Als het spel weer begonnen is, is Utrecht weer sterker, hoewel nu de Amsterdamsche voorhoede veel beter speelt. Utrecht maakt nog twee goals, één door Valk en één door goed inloopen van Froger. Uit een mooien voorzet van Ferwerda maakt Van Breukelen Amsterdam's tweede punt, en hoewel de Amsterdamsche voorhoede steeds beter combineert, weet Utrecht alles te keeren en door subliem keepen van Noorduyt den stand zoo te houden.

Het einde komt dan met 3-2 voor Utrecht, m. i. een verdiend resultaat.

Bij Utrecht was Hartman goed, Valk en de linkerwing ook best. Zwak was de backlinie, doch de keeper weer zeer goed.

In de Amsterdamsche gelederen waren velen soms niet op hun plaats. Ras als rechtsbuiten had goede momenten, de halves en de backs voldoende en de keeper goed.

Op het steeds slechter wordende veld, was de stemming een aangename.

Holven.

Kolfclub „Amsterdam”.

Het is nu 31 jaar geleden, dat de laatste kolfbaan in Amsterdam verdwenen is. Het was in December 1878, toen de daar bestaande baan van Van Solt, op den hoek van de Plantage Middellaan en Parklaan, waarbij een kolfbaan zich bevond, verkocht was, om plaats te maken voor het thans nog bestaande Café Bellevue.

Dat feit werd aan de vergetelheid ontrukkt door een artikel in „Eigen Haard” jaargang 1881, van de hand van den heer P. H. Witkamp, getiteld: Onze Kolfbanen. Het feit dat de laatste kolfbaan te Amsterdam werd opgebroken, besloot hij met de volgende jammerklacht:

„Zoo gaat alle glorie te gronde”.

En wel had de schrijver reden om deze jammerklacht te uiten. Vóór dien tijd toch was het kolfspel zeer geliefd en geëerd en omstreeks 1792 telde men binnen de poorten van Amsterdam niet minder dan 76 kolfbanen en daar buiten, in de naaste omgeving 136 banen, tesamen dus 212 kolfbanen. De heer Witkamp schreef in bovengenoemd stuk o. a.: Wie weet wat het kolven is, zal dat betreuen. Niet alleen is deze uitspanning een echt vaderlandsch spel, maar een kundig vreemdeling (J. Grabner) getuigde terecht, het den voorrang te schenken boven alle andere spelen, welke een nuttige lichaamsbeweging ten doel hebben. Ook de Amsterdamsche geneesheer Dr. Nieuwenhuys velde een zelfde gunstig oordeel en beval het kolfspel dan ook ten sterkste zijnen medeburgers aan als een nuttige lichaams oefening.

De laatste kolfbaan uit Amsterdam verdween, en daarmee geraakte het kolven te dezer stede op den achtergrond, doch in 't vergeetboek raakte het niet, want ziet, na dertig jaren rust, is er heden weder een kolfclub opgericht, doch zonder moeite en inspanning is dit niet gelukt. De eer van het initiatief komt toe aan den heer Kalker Jr. In Mei 1905 begon deze onvermoeide strijder en ijveraar voor het kolven met plannen voor het inrichten van een kolfbaan in Neêrlands Hoofdstad, doch zijn eerste pogingen faalden door bijzondere omstandigheden, en toen een van zijn beste medestrijders, de heer J. G. van Eden, hem ontviel, toen scheen de zaak als 't ware te rusten, doch de wakkere heer Kalker Jr. gaf zich nog niet gewonnen. In 1908 werd de Kolfclub „Amsterdam” opgericht en men men meende toen in het Paleis voor Volksvlucht te zullen slagen met het inrichten van een baan, doch een definitief antwoord bleef steeds uit.

Doch men gaf den moed niet op en eindelijk slaagde men er in, om in het Turngebouw „De Hoop”, gelegen in de Maarten Janszoon Kosterstraat, een der gymnastieklokalen te mogen verkrijgen, waarin men een avond in de week, Maandagavond, zich aan het kolfspel zoude kunnen wijden.

De feestelijke opening van de nieuwe kolfbaan had Maandagavond 11. plaats. Tegen 8½ uur waren reeds vele kolvers van buiten gekomen om de feestelijke opening bij te wonen. Het Bestuur van de Kolfclub „Amsterdam”, bestaande uit de heeren M. D. Kalker Jr, *Vice-Voorzitter*; Joh. G. Boosman, *Secretaris*; J. W. Nieuwboer, *Penningmeester*; A. J. Bronkhorst en G. C. van Balen Blanken Jr, *Commissarissen*, (een Voorzitter moet nog gekozen worden) ontving in het met groen versierde lokaal, thans ingericht als kolfbaan, de genoodigden en de pers. Van het Hoofdbestuur van den Nederlandschen Kolfbond waren tegenwoordig de heer K. Valentijn, Oosthuizen; J. Half, Alkmaar; C. Bijpost, Dirkshorn; J. N. v. d. Weiden Lzn, Haarlem; W. M. v. Vliet, Krommenie, en A. P. L. Spuybroek, de welbekende Secretaris van den Bond, uit Utrecht. De Voorzitter van den Bond, de heer Dr. G. C. van Balen Blanken Sr, Spanbroek, en de heer Kolk te Amsterdam, waren door omstandigheden verhinderd te komen, doch zonden telegraphisch hunne gelukwensen en sympathiebetuigingen met de oprichting van Kolfbaan „Amsterdam”.

Wat de baan zelve betreft, de fraaie gladde vloer van houtgraniet, is uitsluitend voor het doel geschikt. Lang is de baan niet; zij is 15 M. bij een breedte van 5½ M.; de beide palen zijn, helling 85 gr., goed en zijn van hout met zwart geschilderd koperen omkleedsel; de rabatten zijn van hout, wat noodig is, daar zij elken speelavond weer moeten worden weggenomen, om de zaal weer aan haar gewone bestemming van gymnastieklokaal te doen beantwoorden; toch voldoen de zijrabatten voldoende, doch de eindrabatten moeten noodzakelijk verbeterd worden. O. i. zou dit ook best kunnen geschieden; zonder schade te veroorzaken aan het lokaal, waarvoor deze zaal beschikt is, voor gymnastieklokaal, zoude de *eindrabatten* best van hardsteen kunnen zijn, zoo ook een zijschot (zijrabat), n.l. die rechts wanneer men de zaal binnentreedt; het 2e (linker zijrabat) kan dan van hout blijven, om telkens weggenomen te kunnen worden. Als genoemde verbeteringen zullen zijn aangebracht, dan is de baan *zeer* voldoende om het kolfspel te leeren. Te Utrecht is de baan ook pl. m. 15 M. lang.

Precies te 8½ uur heette de Vice-Voorzitter, de heer M. D. Kalker Jr, den gasten welkom, herinnerde aan de oprichting van de Club, die thans 20 leden en een 50 buiteneden en donateurs telt, en bracht dank aan allen, die zoo krachtig medegewerkt hadden, om het oude kolfspel te Amsterdam weer in eere te herstellen, waarna hij de heer W. M. van Vliet, Voorzitter van de Kolfvereniging „Noord-Holland” en lid van het Hoofdbestuur, uitnoodigde de baan officieel te willen openen.

De heer W. M. van Vliet, hield zeer bereidwillig de openingsrede, die belangstellend werd aangehoord. Spreker noemde de opening dezer baan een feit van beteekenis voor het kolfspel, eertijds zoo algemeen beoefend, doch nu weten honderd-duizenden niet meer wat een kolfbaan is. Het is ongeveer 31 jaren geleden, dat in de Plantage de laatste kolfbaan gesloten werd, en het is een verblijdend teeken dat nu, na zoo'n lange rust, weder een nieuwe baan in Amsterdam kon geopend worden.

De heer van Vliet wees er op, hoe hij voor ruim 30 jaren nog zelf gespeeld heeft op de baan in de Plantage, en voorzeker is de opening van deze baan bij vele liefhebbers van het edel kolfspel een bron van vreugde. Hulde bracht hij dan ook aan de leden en oprichters van de Amsterdamsche Kolfclub. Dat hun succesvolle arbeid door het Hoofdbestuur hoog gewaardeerd werd, blijkt wel door de tegenwoordigheid te dezer plaatse van den nestor der kolvers, den 75-jarigen heer, K. Valentijn, uit Oosthuizen, lid van het Hoofdbestuur.

Over 't algemeen was spreker wel voor de beoefening van sport, maar meende toch te moeten waarschuwen tegen overdrijving daarvan, en niet ten onrechte meende hij was er een beweging van leeraren ontstaan tegen overdeven sportbeoefening. Ook de kolfsport in vroegere jaren had soms ijverige beoefenaars, en als voorbeeld haalde hij daarbij aan, dat een der burgemeesters van Amsterdam indertijd zoo verzet was op het kolfspel, dat zijn dienstbode alle kolfbanen afzocht, om Z. E. Achth. op te zoeken, als iemand hem wilde spreken. Niet gaarne zou hij dan ook zien, dat het spel zoo hartstochtelijk werd beoefend als toen. In een zeer oud boekje vond spreker o. a. een klacht over de overmatige beoefening van het kolfspel, waardoor sommigen hun „affaires” verzuimden en er toen jongelieden werden aangetroffen, die wel zeer fijn konden kolven, maar daarbij grof schreven en mis rekenden.

In onzen tijd, waarin door drukke bezigheden de zenuwen dikwijls veel te lijden hebben, achtte hij de beoefening van het kolfspel zeer nuttig, wat hem door ervaring gebleken is. Dikwijls, wanneer overspannen arbeid veel van zijn zenuwen had gevegd, ging hij 's avonds kolven, en waarlijk na een paar partijen gekolfd te hebben, was hij zoo kalm en rustig dat alle vermoeienissen vergeten waren.

Met een woord van hulde aan het Bestuur van de Club, in 't bijzonder aan de heeren M. D. Kalker Jr. en J. G. Boosman, verklaarde spreker de baan voor geopend.

Een warm applaus volgde op deze keurige speech.

Hierop nam de heer Kalker nog even het woord en zeide: Nu de heer van Vliet toch aan het bedanken is gegaan, is het mij een behoefte om een woord van dank te richten tot de heeren Nieman, Kraft en Nieuwboer, voor hunne medewerking, en tot de aanwezige leden van het Hoofdbestuur van den Nederl. Kolfbond de heeren W. M. van Vliet, K. Valentijn, J. N. v. d. Weyden, Half en Bijpost, en niet in 't minst aan den Secretaris van den Bond, den heer A. P. L. Spuybroek, die van den beginne af het Bestuur krachtig heeft bijgestaan door zijn waardevolle inlichtingen en aanwijzingen.

Hierna werden er ingekomen telegrammen voorgelezen, en de eerewijn aangeboden, waarna een fotograaf 2 kiekjes bij kunstlicht nam, n.l. een groep van alle aanwezigen en een groep van 't Bestuur der Kolfclub „Amsterdam” met den nestor der kolvers, den heer Valentijn.

Onmiddellijk daarna werden eenige series geslagen, waarbij de heer Bijpost het respectabele getal van 47 punten sloeg; de overige spelers deden o. i. geen wonderen.

Zoo is dan nu ook Amsterdam een kolfbaan rijk; hartelijk hopen wij dat de liefhebberij in dat oude spel weer levendigd zal worden, zoodat het aantal leden van de Kolfclub „Amsterdam” spoedig in zoodanige getalsterkte zal toenemen, dat het inrichten van een effectieve vaste kolfbaan noodzakelijk zal blijken te zijn.

Luchtscheepvaart.

Beschrijving van de voornaamste thans bestaande Dirigeables of Bestuurbare ballons.

(Vervolg van No. 1619).

In Frankrijk zijn thans bij het leger twee systemen in gebruik: 1, Halfstijve type *Lebaudy*, 2, Slappe type *Astra*.

De eerste Lebaudy ballon is in 1902 beproefd en tot 1905 voor militaire doeleinden gebruikt geworden. De motor was van 35-40 paardenkrachten (HP). De *Patric*, de *République* zijn voorzien van een motor van 60-70 HP terwijl de *Liberté* met een motor werkt van 100-130 HP, en met een ballon van 4500 M³ inhoud.

Over het algemeen is bij deze dirigeables het schuitje zoo dicht mogelijk bij den ballon bevestigd, en daarmede stevig door verschillende buizen en door staal aluminium kabels verbonden. Het onderste deel van den ballon vertoont een plat vlak, waardoor het schuitje door de bovenvermelde hulpmiddelen goed kan worden vastgemaakt.

De ballon is onsymmetrisch, het voorste deel heeft een puntachtigen vorm, het achterste deel een ellipsoïdalen vorm, noodig om de staartvormige roerpenen aan te brengen. Om aan den ballon stabiliteit te verzekeren heeft men haar voorzien van 4 horizontale en verticale vlakken gedeeltelijk vast, gedeeltelijk beweegbaar; die vlakken worden gevormd door een geraamte van stalen buizen, waarop onbrandbaar doek is gespannen.

De eerste dezer vlakken, de horizontale, zijn van achteren versterkt door een vertikaal juk. De tweede groep, de vertikale vlakken, zijn met scharnieren aan de eerste groep verbonden en hebben veel van een pijl, waarvan de veeren kruisvormig zijn geplaatst en die in- of uitgezet kunnen worden; het geheel eindigt in een vertikaal roer.

Het schuitje heeft een platten boom, en onderaan bevindt zich een omgekeerde pyramide, waarvan de punt bij het neerdalen zich in den grond werkt.

De schroeven zijn aan weerszijden van het schuitje aangebracht, en draaien met een snelheid van 700 à 1000 omwentelingen in de minuut.

Sinds 1902 is de *Lebaudy* in dienst, en in het voorjaar van 1909 heeft zij geregeld dienst gedaan in het militaire kamp, waarbij de ballon dikwijls 14 dagen lang zonder beschutting in de open lucht heeft doorgebracht, zonder eenige averij te bekomen.

De *Liberté*, het laatste model, wordt thans nog beproefd, voor en aleer het aangenomen wordt.

De eerste der dirigeables type *Astra* is de *Ville de Paris*, gebouwd naar de aanwijzingen van kolonel Renard, en werd in 1906 beproefd. Het is, zoo als wij zagen, een slappe ballon; het sturen wordt geregeld door bundels van cilindrische ballons, achter aan den grooten ballon bevestigd en gevuld met waterstofgas. Het schuitje is 32 meter lang en doet dienst als gewapende balk, ten einde de verbindingsstangen en de strooken, die aan den ballon zijn vastgemaakt, te verbinden. Een schroef met een diameter van 6 meter, bewogen door een motor van 70 à 80 paardenkracht, is vooraan het schuitje bevestigd, terwijl het diepte-roer zich onderaan bevindt.

De *Ville de Paris* is door Deutsch de la Meurthe aan den Staat gegeven en is thans te Verdun in zijn hangar.

De *Clément-Bayard* en de *Ville de Nancy*, van het type *Ville de Paris* gebouwd, hebben een motor van 100-120 HP; de dirigeable *Colonel Renard*, door een Panhard en Levassor motor van 100-130 HP. bewogen, hebben 4000 M³ inhoud. Deze twee laatste dirigeables hebben een schuitje van metaal gebouwd, terwijl de schippers zich op een soort brug bevinden, ten einde beter te kunnen uit